

Blekinge Tekniska Högskola

Institutionen för hälsa

SAMVERKAN MELLAN KOMMUN, FÖRENINGAR OCH NÄRINGS LIV FÖR ATT STÄRKA MÄNNISKORS DELAKTIGHET I SAMHÄLLET

THERESIA BENGTSSON

Examensarbete i Folkhälsovetenskap 15 hp
Kurs FH1304
Folkhälsovetenskap med inriktning
mot samhällsplan
Juni 2014

Handledare Ingrid Weiber
Blekinge Tekniska Högskola
Institutionen för hälsa
371 79 Karlskrona

SAMVERKAN MELLAN KOMMUN, FÖRENINGAR OCH NÄRINGSLIV FÖR ATT STÄRKA MÄNNISKORS DELAKTIGHET I SAMHÄLLET

THERESIA BENGTSSON

SAMMANFATTNING

Människors jämlika förutsättningar att delta i samhället har stor betydelse för folkhälsan. Utanförskapet är demokratins och största fiende och regeringens främsta utmaning idag. Det finns samverkansformer och projekt som kan främja en gränsöverskridande kommunikation och stärka människors delaktighet. För att bemöta denna utmaning krävs aktiva och gränsöverskridande samverkansformer. Syftet med studien var att belysa erfarenheter och önskemål om samverkan mellan föreningar, näringsliv och kommunen som kan stärka människors delaktighet. Detta var en empirisk studie som genomfördes med en induktiv kvalitativ ansats via enskilda semistrukturerade intervjuer med föreningsliv, näringsliv och kommun. Intervjuerna bearbetades med en innehållsanalys. Resultatet visade vilka möjligheter och hinder som finns kring samverkan idag, samt vilka önskemål som fanns för att möjliggöra en gränsöverskridande samverkan aktörerna emellan. Bristen på fysiska och digitala möten, samordnande roller, öppenhet hos aktörerna och gemensamma värdegrunder har diskuterats som inverkan för denna samverkan. Studiens resultat kan ge förståelse och underlag till hur den gränsöverskridande samverkan kan organiseras för att stärka alla människors delaktighet i samhället.

Nyckelord

Samverkan, mångfald, värdegrund, demokrati, delaktighet, förening, näringsliv, kommun.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	1
BAKGRUND	1
Definition av begrepp	1
<i>Samverkan</i>	1
<i>Mångfald</i>	2
<i>Värdegrund</i>	2
Samverkansarbetet idag för att öka mångfalden	2
Värdegrundens betydelse för delaktighet och tillhörighet	5
Mål för samverkan och mångfald i studiens aktuella kommun	5
SYFTE	6
METOD	6
Urval	6
Genomförande	7
Dataanalys	8
Etiska överväganden	8
RESULTAT	9
Innehåll i samverkan	9
<i>Hur begreppen mångfald och samverkan förstås</i>	9
<i>Hinder för samverkan</i>	10
<i>Främjande faktorer för samverkan</i>	12
<i>Värdegrund</i>	13
Samverkan idag och imorgon	15
<i>Gränsöverskridande samverkan idag</i>	15
<i>Samverkansönskemål för framtiden</i>	15
DISKUSSION	18
Metoddiskussion	18
Resultatdiskussion	19
SLUTSATS	22
REFERENSER	24
BILAGEFÖRTECKNING	27

INLEDNING

I samhället träffas människor på mötesplatser med specifika intressen eller sammanlänkade tillhörighet så som föreningar eller allmänna platser som exempelvis handeln. Samhället bidrar till att skapa dessa möten människor emellan genom exempelvis samverkan och ekonomiska bidrag till föreningar. Därmed ökar förutsättningen för alla socialekonomiska grupper att vara delaktiga och integreras i samhället (Johansson Heinö, 2009; Boverket, 2006).

Det är viktigt att tydliggöra varför det är viktigt med frågor som berör integration och inkludering av alla människor. Segregation är ett av de största folkhälsoproblemen idag. Via möten människor emellan kan dessa sociala barriärer brytas (Boverket, 2006). Genom att individer engageras i föreningar skapas samhörighet. Föreningslivet innebär även ett frivilligt engagemang vilket främjar en högre självskattad hälsa (Lundåsen, 2005). Det sociala kapitalet är en betydelsefull faktor både för individens hälsa och välbefinnande, men även för samhällsutvecklingen (Putnam, 2000). Ett socialt deltagande är däremot inte det samma som ett gott socialt kapital (Krongård, 2006). Oavsett om möten mellan människor sker i föreningslivet, i näringslivet eller annan plats så menar Boverket (2006) att det är själva mötet och utbytet mellan individer som bidrar till ett ökat socialt kapital.

Boverket (2006) menar att intresset ökat kring sociala hållbarhetsprojekt med den fysiska miljöns utformning i fokus. Även om fysiska barriärer avlägsnas och kommunikationer förbättras så är det ingen garanti för att god social hållbarhet uppnås, menar Boverket (2006). Samhällets mötesplatser spelar en viktig roll för den demokratiska dialogen och demokratins öppna villkor (Tursunovic, 2004). Det är det väl värt mödan att bygga, upprätthålla och dela med sig av strukturer för integration. Skapas en vision för integrationsstrategier genererar detta i att resurser, individer och aktörer mobiliseras. Tillit främjas genom partnerskap, vilket sammantaget har stor betydelse för integrationsarbetet menar Niessen, Schibel, MPG (2007).

Söderberg (2012) påtalar bristen inom social hållbarhet och pekar på samverkan som en grundläggande faktor för att främja mångfald i det offentliga mötet. Därför kommer Alingsås kommun studeras utifrån aktörers samverkanserfarenhet för att stärka alla människors deltagande i samhällets föreningar och handel. Frågor som studien ämnade att besvara var om samverkan mellan kommun, föreningsliv, näringsliv och organisationer fungerar. Hur kunskapen hos olika aktörer tagits tillvara för att locka och möjliggöra för en bredare mångfald att delta och känna sig välkomna i samhället.

BAKGRUND

Definition av begrepp

Det krävs en redogörelse för betydelsefulla begrepp som ligger till grund för denna uppsats. Eftersom studiens resultat och reflektioner görs i förhållande till dessa begrepp.

Samverkan

Studiens huvudsakliga fokus är samverkan. Axelsson & Axelsson (2007) definierar samverkan som ett nätverk av aktörer med horisontellt samarbete och gemensamma ändamål. Folkhälsoarbetet påverkas till stor del av aktörer utanför hälso- och sjukvården.

Så som kommunala och statliga myndigheter, frivilligorganisationer, föreningar och privata företag, vilket gör den gränsöverskridande samverkan mycket viktig. Samverkansarbete har bedrivits för olika målgrupper med inriktning mot specifika arenor, där specialister i ett stuprörsperspektiv hanterat sin del av problematiken. Detta tenderar dock till att försvåra hantering av sammansatta samhällsorienterade problem eller samspelande behov. Samverkan mellan organisationer och specialister blir då mycket viktig menar Axelsson och Axelsson (2007).

Politiken och förvaltningarnas organisation samt rutiner behöver organiseras kring de individer som inte har jämlika förutsättningar att delta i samhället. Istället för att förvaltningarnas organisation styr i hur stor utsträckning delaktighet skapas för dessa. Ur industrisamhället växte en föreställning om ensamma organisationers effektivitet och produktivitet. Industrisamhällets hierarkiska utformning och välfärdssamhällets organisationsprinciper håller på att omformas för att kunna hantera dagens signifikanta och överspännande samhällsproblem, utmaningar och behov. Idag lever människor i ett tjänstesamhälle där det behövs en samverkan från specialiserade organisationer för att kunna hantera problem med individers delaktighet i samhället. Det är lika viktigt att nå gräsrotsnivå, där medborgarens åsikter och värderingar får komma in så tidigt som möjligt i processen för att skapa ett gemensamt samhälle. På så sätt skapas både en nivåöverspännande och bred samverkan. (Axelsson & Axelsson, 2007).

Mångfald

I denna studie definieras mångfald som skillnader och olikheter mellan människor, så som etnicitet, könsöverskridande identitet, religion, sexuell läggning, ålder och funktionshinder (Roth, 2008). Mångfald kan också ses ur en primär och sekundärt dimension, där primär handlar om icke förändringsbara faktorer som kön, ålder, etnicitet. Sekundära handlar om förändringsbara olikheter som utbildning, språk, religion och medborgarskap (Mlekov och Widell, 2003).

Värdegrund

Värdegrund ligger nära kopplat till begreppet etik. Varje människa bär med sig en värdegrund utifrån social miljö, arv, kultur och religion. Denna utgör grunden till individens moraliska uppfattning och hur denne handlar i en situation (Pellmer och Wramner, 2009). Värdegrund kan enligt Sabuni (2008) vara något gemensamt utformat. Vid mänskliga möten skapas gemensamma värdegrunder, respekt och förståelse mot individer som anses olika individen själv. Eftersom värdegrunden inte gått i fas med samhällsutvecklingen behövs gemensamma värdegrunder. De gemensamma värdegrunderna stärker demokrati, yttrandefrihet, öppenhet, jämlikhet, och mänskliga rättigheter. Dessa värden kan främja tillhörighet, sammanhållning, lojalitet och förtroende för det gemensamma, samt att olikheter ses som en tillgång (Sabuni, 2008).

Samverkansarbetet idag för att öka mångfalden

Söderberg (2012) anser att samverkan är en viktig faktor för social hållbarhet. Genom samverkan kan delaktighet för samhällets mångfald öka, vilket är en viktig del för den sociala hållbarheten. Niessen, Schibel, MPG (2007) menar att samråd behövs där lokala fackföreningsrepresentanter, samordnare för kulturcenter, föreningsledare, samhällsledare tillsammans deltar i integrationsprocessen. Lokala integrationsnätverk skapar möjligheter till

informationsutbyte, yrkesmässiga samarbeten och bättre resursutnyttjande, samt skapar engagemang, bygger broar och genererar i betydelsefull tillit. Individens deltagande och rådgivande funktion i dessa nätverk har stor betydelse för den sociala integrationen. Det är viktigt att skapa kontaktytor mellan aktörer och dra fördel av olika aktörers styrkor och tillgångar för att tillsammans hantera integrationsåtgärderna (Niessen, Schibel, MPG, 2007).

Övergripande politik där verksamhetsutförandet har gemensamma mål skapar samförstånd för ett effektivt integrationsarbete. Beslutar ett lokalsamhälle om att främja integration kan en integrationsstrategi utarbetas. Aktörer enas om en avsiktsförklaring om vilka mål som skall uppnås och hur de bör prioritera. Integrationspolitiken blir effektivare om den vilar på gemensamt framtagande och stöd från samhället i stort. Det gäller att integrationsåtgärderna genomsyrar alla nivåer av relevanta politiska områden från planering, genomförande och utvärdering. Varje specifik aktör behöver ställa in integrationsperspektivet och ta sitt egenansvar (Niessen, Schibel, MPG, 2007).

Den ökade splittringen i samhället anser Johansson Heinö (2009) vara demokratins största utmaning. Det kan vara svårt att göra saker tillsammans och kommunikationen mellan främst föreningar och kommun upplevs som bristfällig. Demokratien är svårare i ett heterogent än ett homogent samhälle, där mångfalden rentav kan bli ett demokratiproblem. *"Hur mycket mångfald tål demokratin?"* (Johansson Heinö, 2009. s. 121). Johansson Heinö (2009) menar att demokratin är beroende av mångfalden, utan mångfalden finns inget demokratiskt samhälle. *"Demokratin behöver mångfalden"* (Johansson Heinö, 2009. s. 122). Varje åsikt i sin särart blir verkningslös så länge de inte integrerar med varandra. Det behöver utbytas erfarenheter och idéer i ett samhälle där vi lever sida vid sida och tillsammans är beredda att verka för en gemensam framtid. Det räcker inte att mångfalden finns i separata föreningar, utan tolerans och öppenhet mot andra individer och föreningar behövs. Relationen mellan demokrati och mångfald är den faktorn som möjliggör överbyggande och håller samman samhället (Johansson Heinö, 2009).

Som NTG Tema asyl & integration (2004) menar behöver alla samverkansparter tillsammans enas om och ta fram avsiktsförklaringar, tydliga mål, prioriteringar och utvärderingsmekanismer. Detta möjliggör utvärdering om hur samverkansarbetet kan utvecklas och kan förbättras. Mångfaldsarbetet kräver en tydlig ledning, uthållighet och återkommande diskussioner, utbildningar, seminarier, utvärderingar och samtal för att hålla processen igång. I detta fall spelar kommunen en nyckelroll för att genomförandet ska blir verklighet (Roth, 2008).

Enligt Wenger (2006a) är Community of practice en växande kommunikationsteori som handlar om att människor i stora som små formella som informella lärande nätverk och temagrupper för samtal på lokala som globala nivå. Dessa kan både kan vara organisationsbundna eller en mix av olika organisationer på nätet eller i en fysisk miljö. En kärngrupp eller ledning utgör ofta kärnan och andra befinner sig i periferin. Community of practice utgörs av tre huvud faktorer: Community- där människor träffas och engagerar sig i något de finner intressant och meningsfullt. Domain – Det finns ett gemensamt intresse för en domän. Practice – erfarenheter delas och diskuteras (Wenger, 2006a). På så sätt träffas kärngruppen eller ledningen och använder sig av varandras resurser. Strategier, strukturer och gemensamma värdegrunder skapas, tillsammans ökar även möjligheten att finna sponsorer till ett gemensamt flöde av blandade aktiviteter (Wenger, 2006b). Enligt McDonald et, al.(2008)

gör en långsiktig och gränsöverskridande dialog att tillit främjas. Detta öppnar upp för en säker plats att dela gemensamma utmaningar, vilket möjliggör socialt lärande, där strategiskt tänkande och handlande kan förändra dagens miljö.

Det finns kommuner som jobbar aktivt med föreningar. Degerfors är en av dessa som tillämpat sandviksmodellen där förtroendevalda och föreningar träffats inför beslut om bidrag, detta har lett till ökad förståelse kring föreningarnas utbud, aktiviteter och visioner. Kommunen har därmed fått möjlighet att kommunicera med föreningarna om att anordna aktiviteter för en bredare målgrupp med hänsyn till föreningsfriheten (SOU (2003:118)). Laxå är en av få kommuner som aktivt arbetar, grundat på politiskt beslut, med samverkansverktyget gemensamma värdegrunder, principer och åtaganden mellan kommun och föreningar (Forss, 2014; Laxå kommun, 2014) Detta anses nödvändigt för samhällsutvecklingen för att föreningslivet ska främja medborgardelaktigheten. Samverkansavtalet innehåller mångfaldsperspektivet med öppenhet mot medborgare och strävan att öka mångfaldens förutsättningar att hitta en aktivitet utifrån sitt intresse. Det ingår även samverkansfaktorer som kontinuerlig dialog, öppenhet, respekt, långsiktighet och kvalitet. Laxå kommun (2012) menar att förutsättningar för samverkan är ömsesidig respekt och årlig uppföljning med föreningarna. Laxå kommun bjuder in samtliga föreningar till möte två ggr per år, vilket resulterat i en ökad samverkan mellan föreningarna som fått möjlighet att synas på gemensamma arenor (Forss, 2014).

”Kultur i väst” arbetar enligt Västra Götalandsregionen Kulturnämnden (2013) med att skapa samverkan kring dagens befintliga arenor för exempelvis dans. De vill vidareutveckla arenorna så de blir en naturlig del av kulturdriften i samhället. Målet är att främja utvecklingen och ett socialt hållbart samhälle. Scenkonstinstitutionen har fått i uppgift att söka nya samarbetsmöjligheter genom nya arenor, platser och människor i nya sammanhang. Museer har fått till uppgift att arbeta pedagogiskt och samverka med institutioner som i sin tur aktivt arbetar med frågor som tillgänglighet, jämställdhet och mångfald. Västra Götalandsregionen Kulturnämnden (2013) anser att alla verksamheter har stor utvecklingspotential där samverkan är nyckeln till framgång.

”Handslaget” handlar om att ta fram metoder och idéer kring insatser till att utveckla barn och ungdomsarbetet i en miljö bland många olika etniciteter. Målsättningen är att nå grupper som inte spontant söker upp idrottsföreningar. Man vill lära sig vilka grupper som föreningar har svårt att attrahera idag. Målet är att övervinna formella och dolda hinder för att nå dessa grupper och öppna dörrarna till en bredare mångfald (Reyes, u.å.). Till hjälp för de föreningar som vill analysera sitt mångfaldsarbete har SISU tagit fram ett analysverktyg som synliggör om de bidrar till mångfaldsarbetet. Analysverktyget ger en tydlig överblick som visar styrkor och förbättringspotential för mångfaldsarbetet inom föreningen. Det visar även deras bidrag till aktiviteter utanför verksamheten som främjar en välkomnande känsla för samhällets mångfald i stort (SiSU Idrottsutbildarna, u.å.).

För att möjliggöra gränsöverskridande samverkan menar Eriksson (2007) att social interaktion behövs. Samhället har utvecklats i den riktning där olika aktörer inte har så mycket med varandra att göra. Detta kan motverkas av en god interaktion dem emellan. Utifrån varje aktörs specifika roll behövs samverkan och en öppen kommunikation där olika aktörers önskingar och behov kan uttryckas för att dessa tillsammans ska kunna uppnå övergripande mål. Denna samverkan beskrivs likt en flod av Eriksson (2007) som mynnar ut i

handlingar då vattnet (aktörerna) rör sig kring flodens fasta punkter (samverkanspunkter). Uppsättningen av aktörer styr vilka handlingar interaktionen kommer skapa vid de olika samverkanspunkterna.

Värdegrundens betydelse för delaktighet och tillhörighet

Sabuni (2008) menar att demokratins största fiende är utanförskapet, vilket också är regeringens största utmaning idag. Utanförskapet göds av pressad ekonomi, diskriminering och främlingsfientlighet. Sammanhållning är en förutsättning för ett välmående och demokratiskt fungerande samhälle. Även om lika förutsättningar skapas ekonomiskt och socialt så behövs en gemensam vision som kan öka känslan av samhörighet och tillhörighet i dagens breda mångfald. En solidarisk syn på framtiden och känslan av att få vara delaktig blir viktiga faktorer. Utanförskap innebär att delar av befolkningen inte tar del av det offentliga samtalet där vissa lever isolerat. Få möten sker över generationsgränserna och föreningar emellan vilket gör att kunskap och förståelse för individers olikheter brister. Ska människor kunna mötas i respekt och förståelse mot en olik är det viktigt med gemensamma värdegrunder. Den gemensamma värdegrunden har dock inte gått i fas med samhällsutvecklingen. Det behövs en gemensam värdegrund för demokrati, yttrandefrihet, öppenhet och mänskliga rättigheter för att kunna ta tillvara och se olikheter som en tillgång (Sabuni, 2008).

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning innehåller utgångspunkter för alla människors lika möjligheter att delta i samhället, vilket alla kommuner är skyldig att arbeta utifrån. Konventionen berör integritet, tillgänglighet, till yttre miljö och information samt möjlighet att kommunicera. Även rätten till ekonomisk trygghet, arbete, studier, kultur rekreation, idrott och religion (Regeringskansliet, Ds 2008:23). Ett lagförslag rör delaktigheten för personer med funktionsnedsättning, vilket innebär att det kommer bli olagligt att diskriminera individer utifrån tillgänglighet (Olofsson et.al, 2012/13: So269)

Mål för samverkan och mångfald i studiens aktuella kommun

Alingsås är den kommun i Västra Sverige som valts ut för studien. Kommunens vision 2019 är att skapa en modern småstad med storstadens möjligheter, där hållbar utveckling och livskvalitet står i fokus invånarna (Alingsås kommun, 2013a). Kommunen har en vision att minska segregationen (Alingsås kommun, 2012). Prioriterade mål för kultur och fritidsnämnden 2014 är att de effektivt ska hushålla med resurserna. Verksamheten ska också främja jämställdhet och delaktigheten i de uthyrningsbara lokalerna. Valfrihet och självbestämmande ska främjas i samverkan med framförallt ungas deltagande i planerings- och utvärderingsarbetet (Alingsås kommun, 2014).

Kommunens kultur och fritidsnämnd åtagande 2014 är att skapa ett stimulerande och rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv (Alingsås kommun, 2014). Kommunen vill möjliggöra samverkan mellan kultur och näringsliv och utveckla fler moderna, attraktiva och tillgängliga kultur-, fritids- och föreningsanläggningar. Kommunens mötesplatser ska vara tillgängliga, attraktiva och långsiktigt hållbara utifrån invånarnas behov. Delaktighet främst bland unga är kommunens utgångspunkt (Alingsås kommun, 2014). Utbudet av fritidsaktiviteter och övrig aktivitet skall utvecklas så fler invånare rör på sig. Samarbetet mellan kulturskolan och övriga

verksamheter skall utökas och föreningsbidrag ska vägas emot nyttan för det kommunala helhetsperspektivet. Kommunen vill även skriva avtal med föreningar kring samhällsnyttiga insatser, som ska bidra till att föreningars ansvarsområde når utanför sin egen verksamhet (Alingsås kommun, 2014).

Sammantaget ska detta öka nöjdheten hos medborgarna och gynna attraktiva mötesplatser. Målsättningen är att inflyttningen ska främjas och att invånare ska bor kvar i kommunen. Alingsås kommun ska stärkas som varumärke och modern mötesplats och därmed främja turismen (Alingsås 2013b). Men framförallt bidrar det till delaktighet, samverkan och en social hållbarhet där integration mellan individer från olika social, ekonomisk eller kulturell bakgrund främjas (Alingsås kommun, 2012).

För att målsättningar om människors jämlika förutsättningar att delta i samhället ska kunna bli verklighet krävs samverkan mellan många aktörer och samverkansformer som kan främja en gränsöverskridande kommunikation (Söderberg, 2012). Som underlag för utveckling av en sådan samverkan mellan föreningar, näringsliv och Alingsås kommun, är det betydelsefullt att skaffa en bild av hur samverkan ser ut idag och vilka förutsättningar som behövs för att samverkan skall kunna stärka människors delaktighet i samhället.

SYFTE

Syftet med studien var att belysa erfarenheter och önskemål om samverkan mellan föreningar, näringsliv och kommunen som kan stärka människors delaktighet.

METOD

För studien valdes en induktiv kvalitativ ansats med semistrukturerade intervjuer. Den kvalitativa intervjun används för att lyfta fram intervjupersonernas ståndpunkter (Bryman, 2011). Den semistrukturerade intervjun innebär att samma frågor ställs till samtliga individer som intervjuas (Gillham, 2008). De för studien formulerade frågorna (intervjuguiden) utgör teman som skall tas upp under intervjun. Dessa frågor behöver inte nödvändigtvis komma i samma ordningsföljd som i intervjuguiden (Bryman, 2011). Metoden är flexibel och tillåtande för individen att fördjupa sig i det som ligger i dennes intresse. Utrymme ges för sonderande frågor, vilket ger intervjuindividen större utrymme att uttrycka och förtydliga sina ståndpunkter (Bryman, 2011). De sonderande frågorna leder även individen vidare till nästa fråga (Gillham, 2008). Med semistrukturerade intervjuer ges en god kunskap om intervjupersonernas uppfattning om vad som är relevant och betydelsefullt (Bryman, 2011). Detta stämmer överens med studiens strävan att via intervjuer undersöka vilka erfarenheter och önskemål föreningar, näringsliv och kommun har kring samverkan, för att kunna stärka människors delaktighet i samhället.

Urval

Genom ett målinriktat urval i samråd med kommunens kontaktperson diskuterades potentiella intervjuindivider, utifrån föreningarnas och näringslivets aktivitetsgrad och relevans för studien. Det målinriktade urvalet handlar om att göra urvalet så det var i överensstämmelse med problemformuleringen (Bryman, 2011). Dessa intervjupersoner kontaktades via mail

eller telefon där utföraren av studien presenterade sig och syftet med studien beskrevs för individen. Efter detta tillfrågades dessa om de ville delta. I vissa fall ledde denna kontakt till ett kedjeurval där hänvisning till ytterligare relevant intervjuindivid rekommenderades.

Tolv enskilda intervjuer genomfördes i Alingsås kommun med aktörer inom näringsliv, kommun, föreningar och organisationer. Intervjuindividerna nämns inte vid namn eller specifik beskrivning av profession i resultatdelen för att behålla dessas konfidentialitet. Kriterierna för urvalet baserades med utgångspunkt på att få en så bred uppfattning som möjligt kring hur samverkan fungerar idag och vilka möjligheter och svårigheter som existerar för att öka delaktigheten för samhällets mångfald av individer. Med utgångspunkt för innebörden av mångfald för detta arbete, valdes föreningar som kan ge perspektivet på kön, ålder, funktionshinder, etnicitet, religion, könsöverskridande identitet och sexuell läggning (Roth, 2008). Därför valdes intervjupersoner i följande verksamheter.

Föreningar och organisationer

- Nutidskonstföreningen Kulturföreningen Tornet
- Intresseföreningen Khaibar Afghanska föreningen
- Intresseföreningen FUB Alingsås Vårgårda- Herljunga
- Kultur, träning och gemenskapsföreningen Capoeira Volta Mundo
- Pensionärsföreningen PRO Alingsås
- Studieförbundet Studieförbundet Alingsås

Näringsliv

- Köpcentret Storcken
- Banken Sparbanksstiftelsen

Alingsås kommun

- Kultur och fritid (idrott-, ungdoms- och kulturföreningar)
- Socialförvaltning (funktionshinderföreningar, social verksamhet funktionshinderfrågor)
- Vård och omsorgsförvaltningen (pensionärsföreningar),
- Stadsledningskontoret (funktionshinderfrågor)

Genomförande

Alla intervjuer genomfördes enskilt i varierande miljö där man kunde sitta ostört (föreningslokal, kontor och avskild del av restaurang). Varje intervju hölls i snitt 53 minuter med ett semi strukturerat frågeformulär som utgångspunkt, se bilaga 2 och 3 (Bryman, 2011). Intervjuerna spelades in och skrevs ut ordagrant. Detta medför mindre distraktion då anteckningar inte behöver föras och fokus kan ligga på intervjun (Gillgam, 2008; Bryman, 2011).

Varje intervju inleddes med information om att studiens syfte var att belysa hur samverkan mellan föreningar, näringsliv och kommunen kan stärka människors delaktighet. En redogörelse för övergripande bakgrund till problemområdet gjordes så intervjuindividerna förstod att studien handlar om hur samverkan skulle kunna få fler människor att delta i samhället, som inte har en given plats i samhället idag. Det beskrevs att studiens intresse låg i deras erfarenheter och önskemål, för att kunna ta tillvara goda samverkans exempel och kunna överbygga samverkanshinder. Information gavs om att materialet spelas in och transkriberas

och förvaras på en extern hårddisk. De fick information om att materialet skulle analyseras med en innehållsanalys för att finna nyckelfaktorer och få förståelse kring de förutsättningar och den betydelse samverkan har för mångfaldsarbetet. De fick veta att studien kommer skickas via e-post till samtliga studiedeltagare och studiens kommun. Slutligen fick de information om att deltagandet är frivilligt och att de när som helst utan motivering kunde avbryta sin medverkan i studien. Efter detta fick varje intervjuindivid ge sitt muntliga informerade samtycke på basis av ovan presenterad information.

Dataanalys

Intervjumaterialet analyserades utifrån Graneheim och Lundmans (2004) tillvägagångsätt av en kvalitativ innehållsanalys för intervjutext. Datamaterialet analyserades med en manifest innehållsanalys med latent inslag. Detta innebär att en manifest analys av det transkriberade material analyserades i huvudsak och att underliggande (latent) inslag noterades (Graneheim och Lundman, 2004). Data analysen gjordes enligt följande steg:

1. Det transkriberade materialet från varje intervju lästes igenom och meningsbärande enheter markerades i varje transkriberad intervju på datorn. De meningsbärande enheterna menar Graneheim och Lundman (2004) vara ord, meningar och paragrafer som kan sammanlänkas genom dess kontext eller innehåll.
2. De meningsbärande enheterna kondenserades, vilket innebär att det väsentliga komprimeras i de meningsbärande enheterna utan att tappa betydelsefull information (Graneheim och Lundman, 2004).
3. De kondenserade meningsbärande enheterna kodades med en representativ rubrik för att lättare kunna hantera och kategorisera dem (Graneheim och Lundman, 2004).
4. De kondenserade och kodade meningsbärande enheterna skrevs ut på färgat papper för respektive intervju för att kunna särskilja dem i kategoriseringsprocessen. Varje meningsbärande enhet med kodning klipptes ut och sorterades i kategorier och subkategorier som delade gemensamma element (Graneheim och Lundman, 2004). Som Graneheim och Lundman (2004) beskriver växte kategorierna succesivt fram som en gemensam tråd, som beskrev innehållet i koderna. Koderna bearbetades tills att ingen kondenserad meningsbärande enhet kunde hamna under mer än en kategori (Graneheim och Lundman, 2004).
5. Teman för kategorierna utkristalliserades för att sammanlänka kategorierna. Enligt Graneheim och Lundman (2004) utgör teman representativt det underliggande (latent innehåll) från meningsbärande enheter och koder.

Etiska överväganden

Utifrån Etiska kommittén sydost (2012) formulär för egengranskning se bilaga 4, var ingen etikprövning nödvändig. Eftersom studien varken berör ras, etnicitet, religion, politiska åsikter, medlemskap i fackföreningar, filosofisk övertygelse, uppgifter kring hälsa och sexualliv. Studierna har inte riktas mot utsatta grupper och det förekom inte fysiska ingrepp eller psykisk påverkan. Inget personuppgiftsregister har upprättas, dock sparades mailadresser för utskicket av den slutgiltiga rapporten (Etiska kommittén Sydost, 2012).

Information gavs om studiens syfte och att studieindividerna kunde avbryta sin medverkan när som helst utan att förklara varför. Dessa individer gav sitt muntliga samtycke på grund av författarens ovetskap om att skriftligt var erforderligt. Namn på deltagande individer i studien skrivs inte ut i resultat- och diskussionsdel för att behålla konfidentialiteten. Information gavs om att författaren som utför studien studerar folkhälsovetenskap och samhällsplanering på Blekinge Tekniska Högskola. De data som samlades i samband med intervjuerna behandlades på ett konfidentiellt sätt och sparas på en extern hårddisk där inga personuppgifter lagrades eller förekommer i inspelningarna. Detta gör att inga individer kunde kopplas till insamlad data. Endast författaren har tillgång till studiedeltagarnas e-post för att kunna skicka det slutgiltiga dokumentet. Efter slutdokumentets e-post utskick raderas dessa uppgifter.

RESULTAT

Resultatet presenteras genom två övergripande teman med sammanlagt sex underliggande kategorier. Medverkande i intervjuerna har i något fall benämnts med intervjuperson/er för att behålla dess konfidentialitet. Vid citat har siffror för respektive intervju angetts. Följande delar redovisas i resultatdelen (se figur 1).

Figur 1.

Kategorier	Teman
Hur begreppen mångfald och samverkan förstås	Innehåll i samverkan
Hinder för samverkan	
Främjande faktorer för samverkan	
Värdegrund	
Gränsöverskridande samverkan idag	Samverkan idag och i morgon
Samverkansönskemål för framtiden	

Innehåll i samverkan

Hur begreppen mångfald och samverkan förstås

För att en dialog ska kunna föras kring samverkan och mångfald fick aktörerna specificera hur de såg på begreppen mångfald och samverkan.

Begreppet samverkan beskrevs som när fler individer gör något tillsammans, tar sitt ansvar och för en dialog kring uppgiften, samt agerar ihop kring gemensamma uppdrag och mål.

”Då två eller fler personer träffas utifrån sina egna intressen eller behov och gör något tillsammans och det som kommer ut av det är lite mer än om man bara hade gjort det man tänkt sig själv. Då har samverkan skett och då har det blivit en verkan av att man gjort det tillsammans”. (10)

Sammantaget beskrev intervjupersonerna mångfald som människors lika värde. Att skapa öppenhet och förståelse individer emellan samt dra nytta av varandras olikheter och kunskaper. Lika så allas rätt att *"inkluderas i samhället, i det sociala sammanhanget... att alla får [en] plats"*. (6) Alla ska få en plats oavsett funktionsnedsättning, utländsk härkomst, sexuell läggning, genus, individer med särskilda behov, socialekonomisk bakgrund och utbildningsnivå. Vissa associerade direkt till en mångfald av människor när begreppet mångfald berördes i intervjuerna, hos andra växte detta fram succesivt under intervjun

"Sverige är ett land som har stor mångfald och alla personer som bor i Sverige har samma värde oavsett vilket land, nationalitet, färg... Vi vill jobba för att behålla det [mångfaldiga samhället] och utveckla det i lokalsamhället och vara med alla grupper". (8)

Från såväl förening, kommun och näringsliv fanns intervjupersoner som ansåg att samverkan anses bli bättre ju mer mångfald som finns i sammanslutningen.

"när man samverkar så är mångfald ännu viktigare när vi pratar framtid, du kommer inte få en bra samverkan om man inte har med mångfalden[...] ju bättre resultat tror jag det blir utav det när man samverkar". (12)

Hinder för samverkan

För att ta reda på vilka förutsättningar som krävs behöver hinder för samverkan lyftas fram. Genom intervjuerna urskildes ett mönster av problem för samverkan, såsom demokratiska brister, ekonomi, fysiska hinder, fördomar, tidshinder, bristande kunskap, samordning och kontaktytor.

Demokratiska brister baseras främst på att föreningar och kommun upplever att medborgardialogen i flera fall skett i ett allt för sent skede, för att kunna påverka processen. På så sätt upplevde någon förening att när de *"kommer in så är det förhandlat och klart och det blir mer en information"*. (9) Föreningar uppgav en känsla av att *"man får tvinga sig på [kommunen] lite granna"*. (9) för att bli lyssnade på gav en oviss känsla om deras åsikter togs tillvara. Frågetecken fanns även kring hur kommunen verkligen haft beredskap att ta emot föreningsidéer och känt tilltro till föreningskraft i det sociala hållbarhetsarbetet. Kommunen upplevde å andra sidan att föreningar haft svårt med samordningen att engagera föreningsmedlemmar utöver styrelsen. Näringslivet såg svårigheter att finna nya vägar för att nå dem som inte tagit en självklar plats i samverkansgrupper. Det har ofta varit samma näringsidkare som deltagit och fått sina röster hörda i samverkansgrupper över samverkansgränserna.

"det finns många röster som vill bli hörda men vart forumet är för att bli hörd. Det är kanske svårt att sträcka sig upp mot storebror, storasyster [kommunen]". (6)

Ekonomi är en faktor som ansågs påverka samverkansmöjligheterna på flera sätt. Ju mer pengar som lagts i samverkansprojektet ju mer inflytande hade samverkanspartnern fått i processen. Önskemål har framkommit att kommunen behöver peka med hela handen. Annars

kan starka ekonomiska företrädare ta denna plats, vilket gör att ekonomiska intressen riskerar att styra över samhällsnyttiga insatser.

”Kommunen är ju den som... bestämmer och pekar ut målet gör inte kommunen det i en samverkansfråga så blir det någon annan som tar över och då kan ju ofta en stark spelare, en aktör i form av pengar... målet med de ekonomiska intressena får [då] ta överhanden och därför känns det som kommunen... ska ta på sig rollen som pappa”. (11)

Delar av näringsliv och förening menar att näringslivet lägger pengar där de gör mest nytta och ger mest vinst på ett annat sätt än föreningsliv och kommunen. Samtidigt lyfter en annan del av näringslivet att de lägger pengar på mötesplatser som stärker samhällsnyttan och samhällsutvecklingen. mindre icke publika föreningar ansåg ur sponsringssynpunkt att det varit svårt att samverka med näringslivet för att deras mötesplats och sociala knytpunkter inte ansetts lika värdefulla ur ett publicitetsperspektiv.

”de [publika föreningarna] får pengar från sponsring och företag... men de mindre[icke publika föreningarna]... svårt att fixa stöd... det är svårt för det får inte så mycket tillbaka synligt”. (6)

Om resurserna till föreningar dras in från samverkanspartner, menade vissa att enklare verksamhet måste bedrivas. Resursomfattande verksamhet för svårnådda grupper faller då bort. Resursbrister vad det gäller lokal, transport eller anställd personal och kanslist försvårar också samverkansarbetet med andra och därmed delaktigheten i samverkanssammanlutningar.

”de grupperna som behöver oss mest är ju också de som tar mest tid att arbeta upp ... har vi inte råd så ägnar vi oss till lättare verksamheter”. (3)

”ekonomiskt med transport att de kan ta sig till aktiviteterna, de stora grejerna är transport och personal”. (5)

Fysiska samverkanshinder i form av otillgänglighet, ansågs vara en faktor som stänger ute vissa medborgare till gemensamma aktiviteter. Studiens kommun är ”vacker men inte så tillgänglig”. (1) Detta ansågs leda till minskning av medlemmar och oförmåga att samverka med och skapa delaktighet för underrepresenterade grupper. Eftersom det var ”så jobbigt att gå dit upp så då kommer de inte dit”. (9) Otillgängligheten satta då med stopp för vissa individers delaktighet och samverka med andra.

Många föreningar utgörs av en homogen grupp, majoriteten av föreningarna har dock inga strategier för att locka underrepresenterade grupper även om viljan för detta finns. Fördomar och revirtänkande både inom föreningen och från andra aktörer ansågs minska verksamhetens möjlighet att samverka med andra, locka nya medlemmar och verka som en mötesplats för alla.

”det kan bli så att man blir motad i grinden och inte känner sig välkommen och det är det som vi försöker motverka nu och förebygga”. (9)

Tidshinder ansågs innebära att samverka inte får plats i tidsschemat, då all tid går åt till den egna verksamheten. Olika tidsschema menades vara ett samverkanshinder mellan kommun och näringsliv ”eftersom att detta görs ideellt så görs detta efter arbetstid... då är ofta kontoren stängda”. (6) Det framhölls även att kommunens organisation har en utdragen beslutsprocess.

Exempelvis har ansökningstiden för bidrag till deltagande i samverkansaktiviteter utgjort ett hinder för vissa grupper att delta med kort varsel eftersom ”det tar sådan tid, man ska söka pengar, det är väl sådana hinder jag ser till att komma iväg”. (2)

Bristande kunskap som handlar om målgruppen kan sätta stopp för samverkan på flera sätt och att individer inte får chans att delta eller känna sig välkomna. Både kommun, näringsliv och flertalet föreningar menar att viljan finns att samverka och öka förutsättningen för alla att delta i samhället. Kunskap kring hur de ska gå tillväga för att lyssna på målgruppen saknas dock. Det kan göra att de underrepresenterade individerna aldrig nås. Arbetet med förebild från den underrepresenterade gruppen ansågs används allt för lite. Som en intervjuperson uttryckte ”Det är lätt att säga att jag sa ju att de fick komma, men vem är du som säger det, jag är 35 år och har skägg”. (10)

Bristande samordning och Kontaktytor mellan samverkanspartner ansåg många, medfört att arrangemang runnit ut i sanden. Detta pga. att samordnare eller samordningsorgan saknats på lokal eller regional nivå.

”Alingsås futurum som var samverkan mellan kommun och näringsliv, föreningar... då blev vi ofta inbjudna till det och det var väldigt intressant ... det skapades mycket kreativa samtal, men det finns inte längre. Men det var nog mycket att det var en mycket stark och drivande person”. (7)

Ett hinder för den gränsöverskridande samverkan menade intervjupersoner från såväl näringsliv som föreningsliv vara att samverkansarenor mellan samtliga aktörer saknas. Näringslivet kände i högre utsträckning att samverkansbehovet var tillfredsställt där flera övergripande samverkansgrupper funnits, föreningarna har dock saknas i majoriteten av dessa. Föreningarna sinsemellan ansåg att samverkansgrupper saknas i stor utsträckning. Inga av intervjuindividerna uppgav att de samnyttjat lokaler med andra föreningar. Om samverkan skett utanför verksamheten hade detta skett med liknande verksamheter.

Otydlighet kring ansvarsroller och en oklar inställning till om alla tillsammans verkligen utgör ett team med likvärdigt betydelsefulla uppgifter mot ett gemensamt mål ansågs försvåra samverkan.

Studiens aktuella kommun har som mål att få ett rikt föreningsliv med många olika föreningar som ska öka möjligheten för alla att hitta en hobby som passar dem (Alingsås kommun, 2014) Föreningar måste inte samverka och vara öppna för alla med samma intresse. Istället finns rätten att skapa en egen förening för de som inte känner sig välkomna, då föreningsrätten tillåter ett obegränsat antal föreningar menar en intervjuperson.

Inställningen till om verksamheten eller samhället i stort vinner på samverkan skiljde sig. Vissa såg en vinst för föreningen, medan andra ansåg att samhället är de som vinner mest på både kort och lång sikt i samverkansarbetet.

Främjande faktorer för samverkan

De förutsättningar för samverkan som framkom under studien var gemensamma intressen, mål, beröringspunkter och kontaktytor. Även känslan av tillit och att se värdet i samverkan med individers unika förmågor och kompetens. Lika så medvetenhet om andras roller och

betydelse i det gemensamma målet samt en positiv, lyssnande och tillåtande atmosfär ansågs viktigt.

”Det finns olika uppgifter i ett team ... men vi har ett gemensamt mål, kanske en bit bort men vi är på väg dit allihop och när vi kommer dit så är vi framme... den ena kan inte föraktas för att den har en annan uppgift utan alla tillsammans är viktiga utifrån ett lagspel... för att gemensamt komma till det gemensamma målet”. (11)

Flera intervjuindivider ansåg att samverkan skapar det offentliga mötet som i sig ökar förståelsen för människor i olika situationer. Endast en av de svarande poängterade hur man lättare kunde uppmärksamma andras behov och perspektiv på saker och ting.

”kliv över staketet [problemet] ... titta med andra ögon på din verksamhet ... man måste titta på andras behov utifrån deras ögon”. (9)

Drivkraften bakom samverkan ansågs vara avhängt på verksamheternas eldsjälar och hur nära samverkansfrågan låg kommunstyrelsen. Exempelvis hade Funktionshinderrådets arbete gjort att tillgänglighetsperspektivet breddats i det kommunala rådet, frågan fick därmed större drivkraft. Det påpekades även att mindre storlek på samverkansgrupper kunde ha betydelse för att alla skulle våga uttrycka sig och därmed delta i samverkan.

Många poängterade betydelsen av ledarskapet i en gränsöverskridande samverkan. Nyckelfaktorer hos en ledare som möjliggör en gränsöverskridande samverkan beskrevs av en intervjuperson som:

”en mycket stark och drivande person som också var tolerant och öppen, som vågade bjuda in näringsliv och kyrkor och föreningar till gemensamma möten. Det krävs lite mod för något sådant där, för det finns inga garantier”. (7)

Värdegrund

Tankar om en värdegrund fanns hos samtliga intervjuindivider men det varierade vilka värdegrundsprinciper intervjupersonerna föreslog. Sammantaget angav Intervjuindividerna respekt, jämlikhet, yttrandefrihet, tolerans, öppenhet. Även lika förutsättningar till värdigt liv ekonomiskt och socialt samt rätten till arbete och utbildning. Lika så allas rätt till en plats i samhället ansåg intervjuindividerna vara en viktig värdegrundsprincip.

”Yttrandefrihet, tolerans, öppenhet och lyssnande kan man ju plocka fram och göra det på något bra sätt”.(7)

”Ja jag säger det följ FN konventionen, om alla följde den så får man det samhället som man vill ha, där alla har samma möjligheter, rättigheter och samma respekt... rättigheter både till utbildning och arbete”. (5)

Gemensamma värdegrunder ansåg vissa vara en förutsättning för att kunna samverka utifrån gemensamma idéer och mål.

”Ja ser det lite som en förutsättning att man ska hitta det gemensamma i värdegrunden sedan kanske den värdegrunden jag har med en förening kanske inte är den samma som jag har med någon annan efter som man tolkar begreppen så olika, men jobbar jag med någon så måste jag ändå hitta det gemensamma för att kunna utgå från något, och där måste man ha lite gemensamma [värdegrunder] inte bara idéer om vad man ska göra utan varför också”. (10)

De gemensamma värdegrunderna ansågs även möjliggöra för individer att se sin verksamhet med ett större perspektiv i arbetet för att stärka människors delaktighet i samhället. Verksamheten skulle på så sätt bli medvetna om sin del i samhällsutmaningen med integration, delaktighet och sitt bidrag till en stärkt folkhälsa och samhällsutveckling. Förslag framkom från en intervjuperson att värdegrunden med ett mångfaldsperspektiv borde vara *”en stående fråga på dagordningen”* (9) hos föreningarna. Skulle gemensamma riktlinjer för värdegrunder tas fram så ansågs begreppet mångfald behöva isoleras. På så sätt skulle samverkanspartner tillsammans diskutera fram en enad mångfalldsdefinition.

”det är viktigt att isolera den biten att nu pratar vi om värdegrunderna när det gäller mångfald [och] hur man ska jobba med mångfald[...] är ni en förening som vill gå in och jobba med mångfald. Det här är riktlinjerna och då ta med alla föreningarna i diskussionerna, vad innebär mångfald, vad är det för riktlinjer och värdegrunder som behöver sättas och vad har vi för befintliga tankar runt omkring det”. (6)

Gemensamma värdegrunder för samtliga aktörer ansågs kunna skapa en öppnare miljö för alla individer att vistas i och studiens kommuns ansikte utåt kunde stärkas som en stad där alla får plats.

”det blir mer ett bra ansikte utåt för Alingsås kommun att visa på att man jobbar med det och föreningarna ... får en bättre miljö”. (6).

Det menades även på att gemensamma värdegrunder skulle blir svårt då näringsliv och föreningsliv har olika inriktning inom ekonomisk återbäring och social samhörighet. De menade att gemensamma värdegrunder kunde göra det svårare att tillgodose grunden med verksamheten.

”det blir ju svårt att ha samma policy [värdegrund] ... var och en får[ha] sin policy mot vad de riktar sig mot och har fokus på. En idrottsförening har ju ett helt annat syfte än kommun eller näringsliv”. (11)

Vissa menade att föreningsfriheten ligger över kravet att jobba med en mångfaldbaserad värdegrund, medan andra ansåg att gemensamma värdegrunder borde vara en självklarhet.

”Det måste ju utgå ifrån frivillighet basen att man känner sig trygg i att jobba med detta [värdegrunder] med sina medlemmar och det gör inte alla [---] Nej vi har faktiskt en föreningsrätt”. (3)

Samverkan idag och imorgon

Gränsöverskridande samverkan idag

Olika konstellationer av gränsöverskridande samverkan har förekommit mellan kommun, näringsliv och föreningar. Detta bör tas tillvara för att stärka förutsättningarna för fler framtida samverkanssammanslutningar, så att fler individer får möjlighet att vara delaktiga i samhället.

Samverkan mellan kommun, förening och näringsliv har exempelvis varit ”Alingsås futurum”, vilket var ett gränsöverskridande forum kring stadskärneutveckling. Paraplyorganisationer inom näringslivet såsom ”företagarna” och ”framtida Alingsås” beskrevs som samverkan främst mellan näringslivet och kommun, sällan med föreningar. Näringsliv har däremot arrangerat exempelvis ”barnkalaset” och ”Light Night Shopping” där de samverkat med musikkår, föreningar och skola.

Samverkan mellan kommun och förening har skett på flera sätt. Kommun har haft en formaliserad, icke beslutsfattande diskussionsplattform med hälften kommunpolitiker och hälften företrädare för föreningar och organisationer i styrelsen. Kommunen samverkade även med föreningslivet och migrationsenheten där möjlighet gavs att prova på olika sporter. Detta ökade människors möjlighet att delta, känna sig välkomna och få kunskap om föreningslivet. Ytterligare ett samverkansprojekt mellan kommun och föreningar resulterade exempelvis i firande av Ramadan. ”Kom loss” är ett annat projekt där kommunen samverkar med föreningar för att öppna upp sina verksamheter för individer med funktionshinder.

Samverkan mellan kommun och näringsliv har exempelvis varit ”Evenemang värdskap” som varit en samverkan mellan kommun och näringsliv där ungdomar fått sätta prägeln, planera och driva evenemanget.

Samverkan mellan förening och näringsliv har tidigare skett genom att näringsliv sponsrat föreningar med fasta och tillfälliga mötesplatser. En förening beskrev att de samverkat med näringslivet under en tillställning, vilket ansågs vara:

”uppskattat av allmänheten och en plats för föreningen att synas... det var ju en bra samverkan mellan näringslivet och föreningslivet”. (6)

Samverkan mellan föreningar och organisationer har exempelvis utgjorts av att föreningsliv skött medborgardialog för hyresgästförening. Ett annat projekt var cykelskola för nyanlända som organiserades i samverkan med röda korset och migrationsenheten.

Samverkan mellan kommun och arbetsförmedling har exempelvis resulterat i arbetsträning för arbetslösa och underrepresenterade grupper.

Samverkansönskemål för framtiden

Majoriteten var överens om att föreningslivet och näringslivet är viktiga samverkanspartner för kommunens välfärd och tillväxt både ekonomiskt och invånarmässigt. Intervjupersonerna kom men många önskemål kring hur denna samverkan skulle kunna förbättras.

Önskemål om rollfördelning ansågs viktig för att möjliggöra en samverkan. Både föreningsliv och näringsliv efterfrågade en starkare och tydligare kommunal samordnande roll. Flera föreningar poängterade att deras roll är att jobba aktivt under kommunen som:

”bestämmer och pekar ut målet vart vi ska”. (11) Kommunen ska också ”styra alla samhällsfrågor, ekonomi frågor och sociala frågor”. (5)

Kommunen angav att föreningarnas kontaktytor för att nå en bredare mångfald och skapa en plats för alla i samhället har en potentiell roll som kan utnyttjas bättre. Såsom kommunikation med underrepresenterade grupper och sprida information vid gemensamma arrangemang aktörer emellan. Med stor respekt för alla föreningarnas ideella arbete önskade kommun och vissa föreningar att alla föreningar kunde se sin roll utanför sin verksamhet. På så sätt blir de medvetna om vad de kan göra för att stärka alla människors möjlighet att delta i deras verksamhet.

Önskemål om olika former av gränsöverskridande samverkan uttrycktes. Föreningar hade önskemål att samverka i större utsträckning med näringsliv. Bland annat för att förmedla betydelsen av deras samverkan i samverkansgruppen. Nedan uttrycker en intervjuperson att:

”det ni [näringslivet] får ut av det är inte synligt nästa dag, men det kanske är i samhället synligt om ett halvår. Att de får sin roll förtydligat att de har en chans att påverka och hjälpa samhället men att det kanske inte syns i form av siffror eller bokstäver”. (6)

Ett förslag lades fram att näringslivet gemensamt kunde ha en mångfaldsfond. Där mångfaldsprojekt kunde ansöka om projektpengar som stärker delaktigheten mellan olika människor. Medias bidrag i detta kunde vara att synliggöra både näringslivets och föreningarnas delaktighet i mångfaldsprojektet.

”näringslivet kan gå tillsammans ... och stötta dom som är med i mångfaldsprojektet ... de stora företagen i Alingsås går in och har en pott, ett stipendium eller en fond, där om ni ska göra ett projekt i mångfaldens fauna så finns det lite pengar från oss i näringslivet”. (6)

Det var endast ett fåtal föreningar som uttryckte sin vilja att hålla aktiviteter för underrepresenterade grupper, samt hålla aktiviteter för skolan. Samma föreningar uttryckte även önskan att alla föreningar skulle ta större ansvar för alla människors möjlighet att kunna delta i deras verksamhet.

Delar av föreningslivet och kommunen såg stora möjligheter med och önskade en gränsöverskridande samverkan. Exempelvis en samverkan inför varje termin mellan föreningar, näringsliv, socialförvaltning, skola, elevhälsa, politiker, kommunanställda med föreningsansvar/kunskap. Tillvägagångssätt skulle då kunna diskuteras för hur man tillsammans ska inkludera och skapa en plats för de individer i samhället som inte känner tillhörighet och acceptans i skolan. Detta ansågs ge en bred kontaktyta, spara både tid och pengar samt ta tillvara engagemang och vilja hos såväl förening, näringsliv som kommun. Kunskap kunde på så sätt öka kring föreningarnas möjlighet att fånga upp utsatta individer.

”Man behöver ha med [aktörer] från socialförvaltningen och elevhälsan ...[att]föreningarna faktiskt också finns och de kan bidra till någonting för de som jobbar med elevhälsa”...

skolsköterska ser att den här personen är ganska ensam och skulle behöva det här [delaktighet i en förening] det skulle vara lättare att kopplas över, jag tror mycket på den samverkan".(1)

"kommunpolitikerna ... som jobbar med kultur och sport... föreningar och några representanter från skolan [kan] mötas två gånger per år ... hur kan vi hjälpa varandra för att öka mångfalden i alla föreningar, för att få in föreningarna på olika ställen. Så att folk får se att det även finns möjlighet att få plats [för dem]".(6)

Önskemål om samverkans forum har framförts för att möjliggöra en tvåvägskommunikation med kontinuerliga fysiska såsom elektroniska möten mellan samverkansparterna. Delar av föreningslivet och näringslivet menade att de stora framstegen kom ur samverkan med individer olik dig själv. Som exempelvis "kom loss" projektet.

"de gångerna man går framåt i livet det är ju då man haft det så svårt så man inte orkar nästan, både privat och jobbet. När man jobbar med människor och man tänker att det kommer inte gå vi kommer bara slåss liksom, lyckas man hitta ett sätt då, då händer det grejer, riktigt häftigt." (10)

Ett kontinuerligt forum att göra sig hörd gentemot kommun har efterfrågats. Detta forum ansågs även kunna bli en arena för uppföljning av gemensamma mål i detta fall för delaktighet. Om exempelvis fördelningen av kommunens resurser främjat kommunens målsättning. Detta ansågs möjliggöra för samtliga aktörer att kunna uttrycka vad de vill se, hur något blivit och om något borde gjorts annorlunda. På så sätt skulle samtliga samverkande parter arbeta åt samma håll. Utöver den årliga verksamhetsberättelsen ansåg delar av föreningslivet att en kontinuerlig kommunikation tydliggör hur kommunens bidrag används och därmed ifrågasättas bidragets relevans mindre.

"kommunerna behöver få veta vad vi gör och det är vårt uppdrag att skriva sådana verksamhetsberättelser att vi blir synliga. Annars ger de nu oss pengar och vad får vi för det då och då hade jag också sagt vi kan väl ta bort lite av det för vi får ju ändå inte veta vad som händer med de pengarna. Så att där är viktigt att vi berättar vad vi håller på med så de tycker att det vi håller på med är viktigt för att bibehålla sitt stöd... Kommunen tenderar till att sänka det stödet ganska mycket eller det ifrågasätter det ganska mycket i alla fall". (10)

Önskemål finns att en kommunanställd eller kommunens växel ska agera samverkande forum och knypunkt mellan samverkansaktörerna. Med ansvar som rådgivning, samordning, informations spridning och arrangering av möten. Detta ansågs även kunna öka kommunens kunskap om föreningarnas verksamheter och vägleda såväl privatpersoner och samverkans aktörer till rätt föreningar och öka tillvaratagandet av föreningarnas intressen och idéer.

En aktivitetskalender har efterfrågats på kommunens hemsida och lokaltidning. Ett digitalt forum har även önskats, där aktörerna kan informera om aktiviteter, söka samverkanspartner och följa upp fysiska möten med samtliga mötesdeltagare. Det poängteras dock att detta forum bör:

"vara kopplat till att man då och då har fysiska möten... så det inte bara blir en pratbubbla".(10)

Från såväl kommunen och föreningslivet ansågs det finnas fördelar i en paraplyorganisation inom föreningslivet. Detta skulle underlätta kommunikationen mellan kommun och föreningsliv men ansågs även främja solidariteten både inom och över kommungränserna.

”något som jag saknar här som finns på andra ställen ... det är ju en paraplyorganisation för... föreningarna” .(1)

Alla föreningar i studien nämner Kabomhuset och flera av dem har idéer och önskemål kring hur man kan använda huset. Ett föreningshus önskas av många, vilket ansågs underlätta föreningars samverkan. Föreningshuset skulle kunna erbjuda allt från ett skåp, mindre rum, en gemensam samlingslokal, café och kansli, som utgör betydelsefulla mötesplatser. Närhet mellan föreningarna ansågs kunna öka kommunikationen mellan föreningarna emellan och öka samförstånd och förståelse mellan föreningarna. Ett annat förslag till Kabomhuset är ett seniorernas hus som skulle kunna locka ensamma äldre till aktiviteter och möjliggöra gruppresor.

”det skulle bli ett sätt att underlätta för föreningar att träffas, man lyfter faktiskt föreningslivet ... andra städer som Borås och Halmstad, Vänersborg[har] ett föreningarnas hus. Jag skulle se att det skulle vara väldigt positivt... jag tror väldigt mycket på det här med möten” . (1)

DISKUSSION

Metoddiskussion

Studien genomfördes med en induktiv kvalitativ ansats via semistrukturerade kvalitativa och enskilda intervjuer. Tanken var först att hålla gruppintervjuer, för att få en direkt diskussion mellan aktörerna om hur de skulle kunna samverka för att stärka alla människors delaktighet. Detta hade blivit alltför omfattande för denna tidsperiod utifrån de antal intervjuer som genomfördes, därför valdes enskilda intervjuer.

Bryman (2011) menar att de semistrukturerade intervjufrågornas styrka är möjlighet till de sonderande frågor som skapar djupet i intervjuens data. De kvalitativa semistrukturerade intervjuerna tillåter intervjun att flexibelt utveckla frågeföljden utifrån intervjupersonernas svar. Möjligheten ökar därmed för att ställa följdfrågor och reda ut oklarheter. Under intervjuerna lade studiens utförare sina förutfattade meningar åt sidan och ställde så öppna frågor som möjligt (Bryman, 2011).

Målet med urvalet var att få ett brett spann av föreningar, olika typer av näringsliv och en ansvarig från varje kommunalförvaltning med föreningsansvar. Samtliga intervjuer genomfördes och inget bortfall uppstod. Vissa av intervjuerna valdes via kedjeurval då den först kontaktade individen hänvisade vidare till bäst lämpade individ för intervjun. Intervjumaterialet analyserades enligt Graneheim och Lundmans (2004) metod för en kvalitativ innehållsanalys för intervjutexter. Eftersom semistrukturerade frågor ställs på ett öppet sätt, menar Olsson och Sörensen (2007) att detta kan leda till att svaren blir spretiga. Intervjuerna blev omfattande och samtliga intervjuindivider bidrog till bred kunskap och förståelse. Den empiriska data som analyserades för att finna överensstämmande kategorier och teman. Bryman (2011) menar att det kan bli svårt att välja ur det omfattande material som intervjuer ofta resulterar i och detta har varit en utmaning. Samtidigt har det omfattande datamaterialet gett studiens utförare en god förutsättning att skapa en trovärdig rapport från en bredd av intervjupersoner.

Intervjuguiden innehöll vissa frågor om offentlig plats. Eftersom semistrukturerade intervjuer ger intervjupersonen bredare utrymme att dela med sig av det som känns relevant för denne så ändrades studiens fokus något. Detta medförde att intervjumaterialets sammantagna data slutligen landade i vilka förutsättningar som krävs för att samverkan ska fungera mellan kommun, förening och näringsliv. Samt vilken betydelse samverkan har för alla individers delaktighet. Eftersom validiteten styrs av att man endast skall mäta vad som avser att mäta så kan detta ha påverka validiteten menar Thurén (2007).

Innehållsanalysens kodningsprocess och den manifesta delen när teman väljs ut är ett skört tillfälle. Det är näst intill omöjligt att genomföras utan att koppla in utförarens individuella tolkning (Bryman, 2011). Denna vetenskap har studiens utförare arbetat utifrån för att minska sina egna tolkningar i analysprocessen. Ur innehållsanalysen kan det vara svårt att få svar på frågan varför, detta kan uppfattas som en svaghet enligt Bryman (2011). Kvalitativa metoder så som innehållsanalysen kan av vissa anses ha lägre validitet eftersom resultatet inte är mätbart.

I denna studie behövde de underliggande orsakerna och åsikterna studeras. Därför var en kvalitativ studie det bästa valet i detta fall. Graneheim & Lundman (2004) menar att trovärdigheten ökar om det finns utrymme för alternativa tolkningar, dessa kunde möjligtvis varit fler i studien. Enligt Gillham (2008) bör direktcitater från intervjun utgöra en tredjedel av den totala texten i resultatdel. Andelen citat ligger i underkant för detta mått och kan försvåra för läsaren att värdera tillförlitligheten. En alternativ metod i denna studie kunde varit enkäter, Erfarenheten från studiens utförare var dock att behovet av sonderande frågor varit stort i detta fall, vilket inte är möjligt i en enkätundersökning.

Resultatdiskussion

Studiens resultat visade att många faktorer spelar in för vilka förutsättningar som finns för det gränsöverskridande samverkansarbetet. Detta styr i sin tur förutsättningarna för människors delaktighet i samhällets föreningar och näringsliv. Resultatet framträdande resultat visade att det finns en splittrad uppfattning kring hur gemensamma värdegrunder skulle påverka verksamheten och människors delaktighet i samhället. Gemensamma forum och tillvägagångsätt för gränsöverskridande samverkan mellan kommun, näringsliv och förening finns inte idag, vilket kan vara en avgörande faktor för att samtliga aktörers potential tas tillvara. Lika så skulle aktörer på så sätt kunna använda varandras erfarenhet och expertis för att stärka delaktigheten för alla människor. Eftersom dagens valfrihet har avgjort om näringsliv och föreningsliv aktivt arbetat med inkludering av alla samhällets individer skulle detta kunna utgöra en smal gräns som underrepresenterade individer behöver balansera på för att få en plats i samhället. Att tillsammans kunna skapa öppenhet för samhällets alla individer är som Axelsson och Axelsson (2007) en samhällsövergripande problematik där många aktörer har betydelse för utfallet av människors delaktighet. Samverkansformer och utgångspunkter för detta arbete skulle kunna öka förutsättningarna för den gränsöverskridande samverkan.

Resultatet visade att alla föreningar, delar av näringsliv och kommun ansåg att det finns för få fysiska och digitala forum. En kontinuerlig samverkan som genomsyrar alla nivåer från

planering, genomförande och utvärdering efterfrågades. Niessen, Schibel, MPG (2007) beskriver att det behövs samråd mellan lokala fackföreningsrepresentanter, samordnare, föreningsledare och samhällsledare som tillsammans deltar i integrationsprocessen. Bristen på fysiska möten och digitala forum kan ha betydelse för hur väl samverkan kommer fungera mellan olika aktörer. Niessen, Schibel, MPG (2007) beskriver att dessa kontaktytor behövs för att kunna ta tillvara på samverkansparternas styrkor och organisera så var och en gör sin del för att nå målet. Näringslivet visade sig ha goda erfarenheter av hur paraplyorganisationer/ samverkansnätverk ska bedrivas. Denna kunskap skulle de kunna ta med sig in i den gränsöverskridande samverkan mellan kommun, förening och näringsliv. Detta skulle föreningslivet i sin tur sedan kunna nyttja i sin framtida paraplyorganisation. Kunskapen för hur dessa forum bör organiseras behöver tillgängliggöras, det gäller att nyttja och sprida denna kunskap.

Både föreningar och näringsliv menade att näringslivets samverkansnätverk kunde bjuda in föreningar och underrepresenterade näringslivsrepresentanter för att diskutera en öppnare form av agenda. Delar av förening, näringsliv och kommun poängterade var det viktigt inför framtiden att jobba med mångfald, för ju mer mångfald man har ju större är möjligheten att lyckas i sin samverkan. Detta är i överensstämmelse med det Niessen, Schibel, MPG, (2007) skriver att integrationspolitiken blir effektivare om den är gemensamt framtagen av samhället i stort. Nätverk skapar möjligheter till informationsutbyte, yrkesmässiga samarbeten och bättre resursutnyttjande, samt skapar engagemang, bygger broar och genererar betydelsefull tillit (Niessen, Schibel, MPG, 2007).

Ett samarbete med delaktighet för alla människor i fokus skulle kunna öka människors delaktighet i samhället. Enligt Sabuni (2008) grundas delaktigheten i de gemensamma värderingarna kring alla människors lika rättigheter. Värdegrunden skulle på så sätt kunna ge dessa aktörer ett gemensamt perspektiv att jobba utifrån deras verksamhet. Som en intervjuperson poängterade så har vi olika roller i samverkan och alla roller måste ses som betydelsefulla delar för att nå målet. De gemensamma värdegrunderna skulle kunna skapa dessa gemensamma utgångspunkter att jobba utifrån. Hos föreningar, kommun och näringsliv såg verksamheterna olika ut vilket framkom i studien. Frågan är om värdegrunderna med utgångspunkt för alla människors möjlighet att delta i deras verksamhet behöver vara olika? Kan inte verksamheterna ha olika utgångspunkter för sin verksamhet men ändå vara öppna för samhällets mångfald av individer?

Kommun och delar av föreningslivet önskade att aktörer kunde se sin verksamhet i ett större perspektiv med förståelse för individer och verksamheter som är olika sig själva. Detta överensstämmer med det Franzén (2004) beskriver, att segregationen är djupare än en politisk fråga där utmaningen finns bland oss alla. Tolerans och att se sig själv i den andre motverkar synsättet ”vi och dem”. Ska förutsättningar för ett socialt deltagande uppnås, anser Boverket (2006) att tänkandet hos individer behöver påverkas.

Att gemensamma värdegrunder skulle försvåra möjligheten att tillgodose grunden med verksamhetens kan vägas emot vad tidigare citerad intervjuperson beskrivit. Värdegrunden som finns mellan olika verksamheter behöver inte vara exakt samma eftersom begreppen kan tolkas olika. Skapas gemensamma värdegrunder så finns en grundläggande utgångspunkt kring varför samverkansgrupper ska jobba aktivt med öppenhet för samhällets alla individer.

För att hitta nyckeln till samhällsutvecklingen behöver individer konfronteras med sina föreställningar och fördomar menar Boverket (2006).

Resultatet visade att inställningen till gemensamma värdegrunder skiljer sig bland intervjuindividerna. Svårigheter ansågs kunna uppstå vid upprättande av samma värdegrunder för föreningar och näringsliv. Likaså har föreningsfriheten gett föreningar valmöjlighet för om de vill upprätta värdegrunder för mångfald eller inte. Hur blir det då om endast vissa kanske redan underrepresenterade föreningar slåss för dessa värden? Hur ska de själva kunna göra skillnad i en problematik som genomsyrar hela samhället? Detta kan ha betydelse för mångfaldens möjligheter att delta i föreningslivet och i samhället. Privatpersoner, föreningar och näringslivet samt kommunen i helhet har ett gemensamt ansvar för en hållbar utveckling. Robért, Osika, Missimer, (2013) anser att arbetet med robusta verktyg, grundprinciper och värdegrunder spelar en viktig roll för en social hållbarhet. Dessa inbegriper individers integritet, inflytande, mångfald, mänskliga rättigheter, stärka individens egenmakt, meningsfullhet och känsla av att vara behövd, samt det lika värdet vad gäller tillit, normer, lagar och värderingar (Robért, Osika, Missimer, 2013).

Studiens resultat visade att några intervjuindivider efterfrågade gemensamma värdegrunder som borde tas fram i en gränsöverskridande dialog. NTG Tema asyl & integration (2004) skriver om betydelsen att ta fram gemensamma avsiktsförklaringar och mål för att öka förutsättningarna att aktivt jobba med mångfaldsfrågor i en samverkan. Laxå kommun har potential att verka som inspirationskälla, då de utformat samverkansavtal mellan kommun och föreningar för att stärka mångfald och samverkan. Både Sandviksmodellen och Laxås samverkansavtal ökar kommunens kunskap om föreningarnas utbud och visioner. Dessutom underlättas gränsöverskridande samverkan för gemensamma arrangemang och aktiviteter aktörer emellan (Forss, 2014).

Studien visade att kommunen har som mål att skapa ett rikt föreningsliv, de vill få så många föreningar som möjligt och därmed öka förutsättningen för mångfalden att finna just sitt intresse. Frågan är om det verkligen är antalet föreningar som ökar möjligheten för samhällets mångfald att delta? Mötet människor emellan kan bryta de sociala barriärerna och öka det sociala kapitalet (Boverket, 2006). Niessen, Schibel, MPG (2007) skriver att varje aktör behöver ställa in sitt integrationsperspektiv och ta sitt egenansvar. Det räcker inte att mångfalden finns representerad i separata föreningar. Tolerans och öppenhet mot en mångfald av individer behövs i varje förening för att agera mot ett sammanhållet samhälle (Johansson Heinö, 2009). Många föreningar har värdegrunder som säger att alla ska vara välkomna. Men från vilken norm utgår man när man pratar om alla? Många föreningar är inte förberedda att ta emot individer med olika förutsättningar och bakgrund. Både fysiska hinder och förutfattade meningar kan utgöra ett hinder. Detta gör att föreningsfriheten hamnar i motsättning till människor lika värde och förutsättningar att delta i samhället. Ett lagförslag kring delaktighet för individer med funktionsnedsättning kommer medföra att det blir olagligt att diskriminera individer utifrån tillgänglighet (Olofsson et.al, 2012/13: So269). Frågan är hur denna lagändring ställs i förhållande till föreningsfriheten?

För att öka samverkansmöjligheten finns det önskemål från både kommunens sida och föreningarnas sida att ha en gemensam samordnare. Kommunen skulle föredra en förenings- och/eller näringslivsrepresentant, detta ansågs kunna underlätta samverkan mellan dem. Föreningarna ville istället ha en kommunal representant som kan öka samverkan mellan

föreningarna och ge råd och stöd samt driva föreningarnas frågor starkare gentemot kommunen. Kommunen menade att detta kan bli svårt då kommunanställda med föreningsansvar är företrädare för både kommun och föreningar. En ömsesidig respekt mot båda håll måste finnas så man lyssnar på varandra, annars kan kommunikationsvägen och relationen försämrats.

Alla föreningar och näringslivet menar att kommunen behöver ta täten. Det är viktigt att någon får ansvaret att tydligare dirigera och samordna föreningar och näringsliv kontinuerligt. En ökad kunskap om föreningarna är en förutsättning för detta. Mötesformen Community of practice kunde vara användbar i detta fall. Enligt Wenger (2006 a, b) är Community of practice användbar där ledningen utgör kärnan och medlemmarna periferin. Denna mötesform handlar om att dela sina kunskaper och ta del av varandras resurser i form av expertis, skapa strukturer och ta fram gemensamma värdegrunder. På så sätt ökar möjligheterna till ett gemensamt flöde av aktiviteter och öppnar upp för långsiktiga och gränsöverskridande dialoger, tillit att gemensamt dela utmaningar och öka det sociala lärandet (Wenger, 2006 a, b).

Många av intervjuindividerna ser kommunens framtida eventuella föreningshus (Kabomhuset) som en möjlighet till en gemensam mötesplats. Individer och föreningar får på så sätt förutsättningar att möta både varandra och sina fördomar, istället för att vara utspridda i separata lokaler i staden. Samtidigt menar en del av kommunen att de inte tror på idén eftersom det redan finns många lokaler som kostar pengar. Skulle denna typ av lokal startas behövs också aktiva verksamheter för att fylla Kabomhuset. I kommunen finns även tidigare erfarenhet av ett mycket välfungerande föreningshus. Detta hade ökat delaktigheten för individer som inte är medlem i någon förening, eftersom samtliga öppnat upp sina verksamheter för allmänheten och föreningarna emellan. SOU (2003: 118) menar att det främst är föreningar med funktionsnedsättning eller utländskt ursprung som står utan lokal. Ett gemensamt föreningshus kan vara en viktig faktor som gör det ekonomiskt möjligt för dem att ha en lokal. Framför allt ökar förutsättningen för mångfalden att möta varandra och sina förutfattade meningar på en och samma plats, där gemensamma aktiviteter kan hållas.

SLUTSATS

Studien visade att samverkan mellan kommun, föreningsliv och näringsliv har betydelse för alla individers möjlighet att delta i samhället. Eftersom stora delar av föreningsliv och näringsliv saknar förberedelser för att aktivt inkludera underrepresenterade grupper idag, kan kunskapen och förståelsen för andra individer och verksamheter öka genom samverkan. Använder samverkansparterna varandras resurser kan verksamhetens betydelse i samhället öka och fler individer känna sig välkomna.

Så länge det är oklart vart den samordnande funktionen mellan förening, kommun och näringsliv ska placeras, blir det svårt att få till stånd en hållbar samverkan mellan aktörerna. Risken är att samhället går miste om existerande kontaktytor och aktörernas potential och engagemang. Tänk om alla verktyg i verktygslådan kunde användas. Där aktörerna kunde agera verktyg, fulla av unik kunskap för hur ett samhälle av den mänskliga mångfaldens delaktighet kunde stärkas. Idag försöker varje aktör lösa en liten del av den samspelande samhällsproblematiken med endast ett verktyg. Föreningsliv, näringsliv och kommun kan

istället tillsammans nyttja hela verktygslådan av aktörer och bygga en hållbar social utveckling, där alla individer kan få en plats och vara delaktiga. Genom kontinuerliga och gränsöverskridande samverkansmöten skulle alla aktörers potential kunna tas till vara. Niessen, Schibel, MPG (2007) beskriver att dessa kontaktytor behövs för att ta tillvara samverkansparternas styrkor och medvetandegöra varje aktör om deras roll i mångfaldsarbetet. Alla aktörers engagemang är lika viktigt oavsett om det utgörs av ideell tid, ekonomiska resurser eller ett samordnande ansvar.

Kommunens önskan är att få ett rikt föreningsliv som kan främja en mångfald av människor att delta. Detta kräver att föreningarna och näringsliv får den kunskap och den samordning som krävs för att kunna locka en bredare mångfald till deras verksamheter. Viljan finns hos föreningarna men fler ansåg att kunskap hur man ska gå tillväga saknas. För att undvika stängda rum i samhället behöver föreningar och näringsliv få hjälp och stöd att bli förberedda på att öppna sina verksamheter för alla människor.

Gemensamma värdegrunder är obeprövade mellan kommun, förening och näringsliv. Åsikterna är delade kring hur väl de gemensamma värdegrunderna skulle fungera. Många ser däremot positivt på grundtanken med gemensamma värdegrunder kring mångfald. Sabuni (2008) anser att värdegrunden inte gått i fas med samhällsutvecklingen, detta visar varför gemensamma värdegrunder blir än viktigare idag. Segregation och utanförskap skulle kunna motverkas i högre utsträckning om samtliga resurser togs tillvara och samordnades. Den gemensamma värdegrunden kunde då bidra till ett öppet, lojalt och tillitsfullt samhälle.

Niessen, Schibel, MPG (2007) beskriver att uppbyggnad och upprätthållning av delade samverkansstrukturer har betydelse för att främja alla människors jämlika förutsättningar. Så att alla människor får möjlighet att vara delaktiga i samhället. Utifrån denna slutsats kan studiens resultat antyda att det kan bli värt mödan att upprätta strukturer för samverkan med utgångspunkt för alla människors möjlighet att delta i samhället.

REFERENSER

- Alingsås kommun (2012). *Alingsås Vision 2019, Flerårsstrategi 2013, Verksamhetsplan 2014-2015, Investeringsplan 2013-2017*. [2014-04-07]
http://www.alingsas.se/sites/default/files/flerarsstrategi_2013.pdf
- Alingsås kommun (2013a). *Vi har en vision*. [2014-04-07] <http://www.alingsas.se/vision2019>
- Alingsås kommun (2013b). *Utvecklingsprojekt/nya uppdrag kultur- och fritidsförvaltning 2013-2016*. [2014-04-07].(mail).
- Alingsås kommun (2014). *Åtaganden Kultur- och fritidsnämnden 2014*. [2014-04-07].(mail).
- Axelsson, R., Axelsson, S.B. (2007). *Folkhälsa i samverkan, mellan professioner, organisationer och samhällssektorer*. Lund: Studentlitteratur.
- Boverket (2006). *Hur kan man främja integration genom övergripande fysisk planering och stadsutveckling? Dnr: 219-759/2007*. Boverket
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.
- Eriksson, B. (2007). *Social interaktion, flöden – positioner- värden* Malmö: Liber.
- Etikkommittén Sydost (2012). *Etisk egengranskning, Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt, klinisk forskningsprojekt eller motsvarande inför rådgivande etisk bedömning/granskning* [2014-04-03].
[http://www.bth.se/hal/eksydost.nsf/bilagor/Etisk_egengranskning_doc/\\$file/Etisk_egengranskning.doc](http://www.bth.se/hal/eksydost.nsf/bilagor/Etisk_egengranskning_doc/$file/Etisk_egengranskning.doc)
- Forss, T (2014) Intervju, Laxå kommun, kultur och fritidschef.
- Franzén, M (2004). *Jane Jacobs och den urbana offentligheten*. I Johansson, Thomas & Sernhede, Ove (red.) (2004). *Urbanitetens omvandlingar: kultur och identitet i den postindustriella staden*. Göteborg: Daidalos.
- Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun, Teknik och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.
- Graneheim, U, H. Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursin research: concepts procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today*. vol. 24. nr 2. s. 105-112.
- Johansson Heinö, A. (2009). *Hur mycket mångfald tål demokratin?, Demokratiska dilemman i ett mångkulturellt Sverige*. Malmö, Gleerups Utbildning AB
- Krongård, M. (2006). *Effekten av socialt kapital på hälsa*. Magisteruppsats /Matser thesis. Lund: Nationalekonomiska Institutionen. Ekonomihögskolan Lunds universitet.

- Laxå kommun (2012). *Samverkan i Laxå kommun, mellan föreningslivet och kommunen*. [2014-04-10]
<http://www.laxa.se/download/18.52744dce13a954c973ae/1352968497885/%C3%96verensko mmelse+om+samverkan+mellan+f%C3%B6reningslivet+och+Lax%C3%A5+kommun.pdf>
- Lundsåsen. S, (2005). *Socialt kapital och hälsa – betydelsen av frivilligt arbete, informella nätverk och informellt hjälparbete för hälsan*. ISBN: 91-7257-397-x. Stockholm; Folkhälsoinstitutet /folkhälsomyndigheteten.
- McDonald. J, Collins. P, Hingst. R, Kimmins. L, Lynch. B, Star. C. (2008) Community learning: Members' stories about their academic community of practice, in *Engaging Communities, Proceedings of the 31st HERDSA Annual Conference, Rotorua, 1-4 July 2008: pp 221-229*.
- Mlekov. K., Widell. G. (2003). *Hur möter vi mångfalden på arbetsplatsen?* Lund: Studentlitteratur AB.
- Niessen. J, Schibel. Y, Migration Policy Group, (2007). *Handbok om integration för politiska beslutsfattare och praktiskt verksamma på området*. Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för rättvisa, frihet och säkerhet. ISBN: 978-92-79-03342-1. Italien; Europeiska gemenskaperna.
- NTG Tema asyl & integration (2004). *Elva europeiska grundprinciper för integration*. [2014-04-29]. <http://www.temaasyl.se/Templates/Page.aspx?id=251>
- Olsson, H., Sörensen, S. (2011). *Forskningsprocessen, kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.
- Olofsson, E.Berg, B. Kakabaveh, A. Olsson, L. Berg, M. Ohly, L. Sydow Mölleby, M. (2012/13: So269) *Motion till riksdagen. Delaktighet för personer med funktionsnedsättning*.
- Pellmer, K. Wramner, B. (2009). *Grundläggande folkhälsovetenskap*. Liber. Stockholm.
- Putnam. D. R. (2000). *Bowling alone: the collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.
- Regeringskansliet. (Ds 2008:23). *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Förenta nationernas internationella konvention. Socialdepartementet.
- Reyes. R (u, å.). *Handslagets speciella insatser, en utvärdering av fleråriga projekt med inriktning mot integration och mångfald*. [2014-05-02].
http://www.rf.se/ImageVaultFiles/id_34101/cf_394/Integration_och_m-ngfald_-_handslaget.PDF
- Robért. K-H., Osika. W., Missimer. M., (2013). Att planera för social hållbarhet på ett systematiskt sätt. *Socialmedicinsk tidskrift nr. 2* s.274- 281.
- Roth. A-K. (2008). *Mångfaldsboken, från teori till praktik*. Stockholm: Nordstedts juridik.

Sabuni, N. (2008). *Gemensam värdegrund*. Regeringskansliet. [2014-05-24].
<http://www.regeringen.se/sb/d/7613/a/95860>

SiSU Idrottsutbildarna (u.å.), *Bidrar vår förening till mångfald?* [2014-04-11].
http://www.sisuidrottsutbildarna.se/ImageVaultFiles/id_46242/cf_394/Bidrar_v-r_f-rening_till_m-ngfald.PDF

SOU. (2003:118). *Utredningen om allmänna samlingslokaler, överlämnar härmed Betänkandet, Allmänna samlingslokaler – demokrati, kultur, utveckling*. Stockholm.

Statens folkhälsoinstitut (2005:47). *Frivilliga insatser och hälsa*: Statens folkhälsoinstitut/Folkhälsomyndigheten.

Söderberg, M. (2012). *Stadsutveckling med ekonomisk hållbarhet, Den socialt hållbara staden, en lönsam investering?*. Masteruppsats /Masterthesis, Göteborg: Arkitekturprogrammet, Chalmers Tekniska Högskola.

Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber.

Tursunovic, M. (2004). *Läroplanens poesi och demokratifostran: Deliberativ och demokrati och svensk gymnasieskola. I Statens offentliga utredningar (SOU 2004:49). Engagemang, mångfald och integration, möjligheter och hinder för politisk jämlikhet*. ISBN 91-38-22135-7. Stockholm: Rapport från Integrationspolitiska maktutredningen.

Västra Götalandsregionen, Kulturnämnden (2013). *Västra Götalands regionala kulturplan*. [2014-04-15].
<http://www.vgregion.se/upload/kultursekretariatet/pdf/kulturplan/Regional%20Kulturplan.pdf>

Wenger, E. (2006a). *Cultivating communities of practice: A quick start-up guide*. [2014-04-30]. http://www.teaching-learning.utas.edu.au/_data/assets/pdf_file/0007/185605/CoP-Reader-Complete.pdf

Wenger, E. (2006b). *Community of practice a brief introduction*. Skalick, J, West, M. (2006). UTAS Community of practice Initiative. Center for the advancement of learning and teaching. [2014-04-30]. http://www.teaching-learning.utas.edu.au/_data/assets/pdf_file/0007/185605/CoP-Reader-Complete.pdf

BILAGEFÖRTECKNING

- Bilaga 1** Etisk egengranskning
- Bilaga 2** Intervjudesign föreningar och näringsliv
- Bilaga 3** Intervjudesign kommun
- Bilaga 4** Analysprocess

Bilaga 1: Etisk egengranskning

Blankett för etisk egengranskning av studentprojekt, kliniskt forskningsprojekt eller motsvarande inför rådgivande etisk granskning

Projekttitel: Samverkan mellan kommun, föreningar och näringsliv för att stärka människors delaktighet i samhället

Projektledare: Theresia Bengtsson

Handledare: Ingrid Weiber

		Ja	Tveksamt	Nej
1	Avser undersökningen att behandla känsliga personuppgifter (dvs. enligt Personuppgiftslagen behandla personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse, eller medlemskap i fackförening eller att behandla personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv).			X
2	Innebär undersökningen ett fysiskt ingrepp på forskningspersonerna (även sådant som ej avviker från rutinerna men som är ett led i forskningen)?			X
3	Är syftet med undersökningen att fysiskt eller psykiskt påverka forskningspersonerna (t.ex. behandling av övervikt) eller som innebär en uppenbar risk att påverka? (Se 4 § 2 punkten i Etikprövningslagen 2003:460)			X
4	Används biologiskt material som kan härledas till en levande eller avliden människa (t.ex. blodprov eller PAD)?			X
5	Kan frivilligheten ifrågasättas (t.ex. utsatta grupper såsom barn, dementa eller psykiskt handikappade liksom personer i uppenbar beroendeställning såsom patienter eller studenter som är direkt beroende av försöksledaren)?			X

Om någon av frågorna 1-5 besvarats "Ja" eller "Tveksamt" kan forskningsarbetet, om det genomförs på forskarnivå, kräva godkännande vid en etikprövning av regional etikprövningsnämnd (EPN).

För vidare information om Etikprövningsnämnden se www.epn.se.

Om frågorna 1-5 besvarats med ett "Nej", fortsätt egengranskningen genom att kryssa när punkten är uppfylld:

		Ja	Tveksamt	Nej
6	I den skriftliga informationen beskrivs projektet så att deltagarna förstår dess syfte och uppläggning (inklusive vad som krävs av den enskilde, t.ex. antal besök, projektlängd etc.) och på så sätt att alla detaljer som kan påverka beslut om medverkan klart framgår (mörka inget men överdriv ej heller farorna). Minderårig skall i allmänhet ha vårdnadshavares godkännande (t ex enkäter i skolklasser).		X	
7	Deltagandet i projektet är frivilligt och detta framgår tydligt i den skriftliga informationen till patient eller forskningsperson. Vidare framgår tydligt att deltagare när som helst och utan angivande av skäl kan avbryta försöket utan att detta påverkar forskningspersonens omhändertagande eller behandling eller, om studenter, betyg etc.		X	
8	Eventuellt upprättande av personregister (där data kan kopplas till fysisk person) är anmält till registeransvarig person på respektive förvaltning (PUL- ansvarig).		X	
9	Det finns resurser för genomförande av projektet och ansvariga för forskningspersonernas säkerhet är namngivna (prefekt, verksamhetschef eller motsvarande).	X		

Bilaga 2: IntervjudeSIGN Föreningar och organisationer

- **Huvudfrågor**
- **Sonderande frågor**

- Vad är samverkan för er?
- Hur ser ni på mångfald?
- Hur har ni tidigare samverkat kring aktiviteter arrangemang på offentlig plats?
 - Med vilka?
 - Vilka platser använder ni idag, vilka vill ni använda?
 - Vilken kommunikationsform finns, önskas?
 - Hinder respektive möjligheter
 - Har ni samverkat genom er föreningsaktivitet eller som personal i annat forum
 - Hur skulle er samverkan med andra faktiskt kunna öka mångfalden på offentlig plats?
- Vilka vinster ser ni med samverkan för er verksamhet och samhället i stort?
- Om det finns någon underrepresenterad målgrupp i er verksamhet hur går ni tillväga för att nå denna?
 - Vilka strategier används? (Befinner ni er där målgrupperna finns? Söker ni aktivt upp dem?)
 - Vid ny rekrytering till er verksamhet, söks gemensamma nämnare eller olikheter?
- Vad är er verksamhets värdegrund/policy för mångfaldsarbetet idag?
 - Hur skulle det kännas att ha gemensamma värdegrunder med andra verksamheter kring mångfaldsarbetet?
- Vilken form av stöd och vilka resurser skulle ni behöva från kommunen och samverkanspartner för att kunna jobba i samverkan för mångfald?
 - Övriga än ekonomiska resurser?
 - Vilken kommunikationsform skulle ni önska för att möjliggöra denna samverkan?
- Finns det något ni vill att jag tar med mig och frågar övriga samverkanspartner?

Bilaga 3: Intervjudesign kommun

- Vad är samverkan för er?
- Hur ser ni på mångfald?
- Hur har ni tidigare samverkat med andra föreningar, näringsliv, andra i kommunen kring aktiviteter/arrangemang på offentlig plats?
 - Med vilka?
 - Vilka platser använder ni idag, vilka vill ni använda?
 - Kommunikationsform
 - Vad skulle vara vinsten med detta för kommunen?
 - Hur skulle er samverkan med andra faktiskt kunna öka mångfalden på offentlig plats?
 - Hinder respektive möjligheter med samverkan för att nå en bredare mångfald
 - Ser man till vilka intressen /fritidsaktiviteter finns hos andra kulturer?
 - Finns det andra sätt ni skulle vilja samverka på?
 - Hur används offentliga platser och lokaler av olika grupper idag, sker samnyttjande?
- Hur går Alingsås kommun tillväga för att nå underrepresenterad målgrupper?
 - Strategi? (hur tas kontakt/befinna sig där målgrupperna finns, söker ni aktivt dem?)
 - Försöker man hitta gemensamma nämnare, se likheter istället för olikheter
- Ger Alingsås värdegrund/policy för mångfald en bra grund för mångfaldsarbetet idag
- Finns uppföljning för de åtgärder som görs inom mångfaldsarbetet idag?
- Hur ska kommunen gå tillväga för att uppnå målen:
Ekonomiskt och effektivt hushålla med resurserna där verksamheten ska främja jämställdhet och delaktigheten i de uthyrningsbara lokalerna. *Valfrihet och självbestämmande ska främjas* framförallt hos ungas deltagande i planeringsarbetet via KEKS

Deras kultur-, idrotts- och föreningsliv ska vara stimulerande och rikt (en bred målgrupp, eller många föreningar?) Där de vill utveckla kultur och fritidsanläggningarna och skapa fler moderna och tillgängliga föreningslokaler och utveckla kommunens parker, tillgängliga och attraktiva mötesplatser utifrån invånarnas behov långsiktigt, främst bland unga.

Avtal ska skrivas med föreningar kring samhällsnyttiga insatser, vilket ska bidra till att föreningars ansvarsområde når utanför deras egen verksamhet. (Kan detta vara likande som de gjort i Laxå med gemensamma värdegrunder, principer och åtaganden för mellan kommun och föreningar?)
 - Skulle ni vilja ha gemensamma värdegrunder kommunens föreningar, näringsliv, organisationer kring mångfaldsarbetet?
- Vilken form av resurser skulle ni behöva från era samverkanspartner för att genomföra denna samverkan?
 - Vilken kommunikationsform, typ av forum skulle ni önska för att möjliggöra denna samverkansform?

Bilaga 4: Analysprocess

Meningsbärande enheter	Kondenserade Meningsbärande enheter	Kategorier	Teman
<p>Samverkan är ju för mig att fler olika intressen försöker samlas kring ett och samma mål och en uppgift. Man kan ha långsiktiga planer men olika intressen för samma och då givetvis ta del av de olika aktörernas delaktighet i den här sammanslutningen, så tolkar jag samverkan.</p>	<p>Samverkansbegrepp - Fler personer samlas kring intressen och gemensamma mål och skapar långsiktiga planer med olika intressen utifrån sin samverkansroll</p>	<p>Hur begreppen förstås</p>	<p>Innehåll samverkan</p>
<p>Det blir ju svårt att ha samma policy som föreningslivet som handel, var och en får sin policy mot vad e riktar sig mot och har fokus på, en idrottsförening har ju ett helt annat syfte än kommun eller näringsliv, var och en får ju skapa sin egen verksamhet och deras syfte med sin verksamhet det ska ju generera i arbete och pengar, det är ju en helt annan policy än själva föreningslivet för att skapa samhörighet, så jag tänker att de får skapa sina egna policy och sina egna värdegrunder för att ska tillgodoses vad är kärnan med deras verksamhet.</p>	<p>Gemensam värdegrund – Förening, näringsliv och kommunens syfte och policy mycket olika där näringsliv vill få ekonomisk återbäring, föreningslivet samhörighet kring aktivitet av olika inritningar, olika policy behövs för att tillgodose grunden med verksamheten</p>	<p>Värdegrund</p>	

<p>Eftersom detta görs ideellt så görs detta efter arbetstid för alla har ett jobb från 9-17 och så kommer man hem och så har man föreningen att sköta. Sedan när man har möten, så har man dem oftast på kvällar eller helger. Vi har inte någon som är anställd som kan jobba med kontakten med kommunen utan det får folk göra på fritiden och då är ofta kontoren stängda.</p>	<p>Olika tider samverkanspartner – Möten tid till föreningsarbete oftast efter arbetstid på kvällar helger då kontor är stängda, ingen anställd som kan kommunicera på dagtid.</p>	<p>Hinder för samverkan</p>	
<p>Det kan vara förståelse mellan människor i andra situationer så det måste man öka, en det är ju genom att man kan få en samverkan och då kan man få in den förståelsen att vi är olika. Man måste mötas med saker som man inte ser varje dag det är jätte viktigt.</p>	<p>Möjligheter med samverkan – Genom samverkan kan man öka förståelse för människor i andra situationer och skapa förståelse för olikheter. Det är jätte viktigt att möta saker som man inte ser varje dag.</p>	<p>Förutsättningar för samverkan</p>	
<p>Det var något möte där vår förening var med om stadskärnornas utveckling, det var Svensk föreningshandel som hade dragit igång, det då man tyckte det var så dött i stadskärnan. Då vart det intressant att kyrkorna var med i detta och då började de med kvällsgudstjänster, just för att få folk att röra sig i stadskärnan. Så man vet om varandra, att man skapar sådana informella möten så händer det väldigt mycket.</p>	<p>Levande stadskärna- Gränsöverskridande samverkan skedde mellan svensk föreningshandel, kyrkan och föreningar, där kyrkan ordnade kvällsgudstjänster för att öka rörligheten i stadskärnan och främja informella möten.</p>	<p>Gränsöverskridande samverkan idag</p>	<p>Samverkan idag och imorgon</p>
<p>Vi hade en tanke att vi</p>	<p>Övergripande</p>	<p>Samverkansönske-</p>	

<p>skulle bilda en gemensam förening i Västra Götaland , vi har förening i Alingsås, Mölndal, Göteborg, vart som helst. Vi hade och jag har fortfarande ett mål att vi ska ha en gemensam förening i Västra Götaland, inte bara ... och ... utan alla som är intresserade av de mål där vi ska bilda en gemensam förening.</p>	<p>förening - Vill ha en gemensam förening med intresserade, vilket kan skapa solidaritet över kommungränserna och föreningar emellan.</p>	<p>mål</p>	
--	---	-------------------	--

www.bth.se

BLEKINGE TEKNISKA HÖGSKOLA

Postadress: 371 79 Karlskrona Telefon: 0455 - 38 50 00